

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 43/21
V Lucemburku dne 18. března 2021

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-848/19 P
Německo v. Polsko

Podle generálního advokáta M. Campos Sánchez-Bordony se zásada energetické solidarity může uplatnit při přezkumu legality aktů unijních orgánů v oblasti energetiky

Kasační opravný prostředek podaný Německem proti rozsudku Tribunálu, jímž bylo zrušeno rozhodnutí Komise z roku 2016, kterým byly změněny podmínky přístupu k plynovodu OPAL, je proto třeba zamítnout.

Plynovod Ostseepipeline-Anbindungsleitung (OPAL) je pozemní částí plynovodu Nord Stream¹ na západě, jehož vstupní bod se nachází v Německu a výstupní bod v České republice. V roce 2009 Bundesnetzagentur (spolková agentura pro sítě, Německo; dále jen „BNetzA“) vyála na dobu 22 let tento plynovod z působnosti pravidel týkajících se přístupu třetích osob a sazeb, v současnosti obsažených ve směrnici o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem². Komise stanovila pro tuto výjimku určité podmínky³, podle kterých konkrétně dominantní podnik, jako je Gazprom, bude moci využívat jen 50 % přeshraničních kapacit plynovodu OPAL, ledaže zahájí program uvolňování plynu třetím osobám. Tento program nebyl zahájen, takže bylo využíváno jen 50 % přepravní kapacity plynovodu OPAL.

V roce 2016 v návaznosti na žádost několika společností ze skupiny Gazprom oznámila BNetzA Komisi záměr změnit výjimku udělenou v roce 2009. Komise přijala rozhodnutí⁴, kterým změnila podmínky výjimky tak, že Gazprom mohla využívat prakticky veškerou kapacitu plynovodu OPAL. To následně vedlo ke snížení toků plynu v plynovodech Jamal a Bratrství, jimiž je ruský plyn přepravován do Evropské unie přes Bělorusko a Ukrajinu, a k posílení postavení ruské skupiny na trzích s plynem v zemích střední a východní Evropy.

Polsko se proto obrátilo na Tribunál, který rozsudkem ze dne 10. září 2019 zrušil rozhodnutí Komise z roku 2016, neboť v něm podle jeho názoru nebyla dodržena zásada energetické solidarity podle článku 194 SFEU⁵. Tento rozsudek znamenal návrat k režimu výjimky zavedenému rozhodnutím Komise z roku 2009, jenž byl skupinou odborníků ve zprávě ze dne 10. srpna 2018 ve věci WT/DS476/R, Evropská komise a její členské státy – Různá opatření týkající se energetiky, prohlášen za částečně neslučitelný s právem WTO.

Proti tomuto rozsudku Tribunálu podalo Německo k Soudnímu dvoru kasační opravný prostředek, ve kterém v podstatě namítá, že energetická solidarita je pouhým politickým pojmem, a nikoli právním kritériem, z něhož by bylo možné přímo vyvodit práva a povinnosti náležející Unii nebo členským státům, dále že energetická solidarita ukládá povinnost vzájemné pomoci jen v krizových situacích, a také že Komise ji při přijímání rozhodnutí z roku 2016 o plynovodu OPAL zohlednila. Polsko, podporované Lotyšskem a Litvou, se ztotožňuje s výkladem podaným Tribunálem.

¹ Plynovod Nord Stream přepravuje plyn z ruských ložisek přes Baltské moře do Německa.

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES (Úř. věst. 2009, L 211, s. 94).

³ Rozhodnutí Komise C(2009) 4694 ze dne 12. června 2009.

⁴ Rozhodnutí Komise C(2016) 6950 final ze dne 28. října 2016 o přezkumu podmínek stanovených směrnicí 2003/55/ES pro výjimku z pravidel týkajících se přístupu třetích osob a regulace sazeb udělenou plynovodu OPAL.

⁵ Rozsudek ze dne 10. září 2019, Polsko v. Komise (věc [T-883/16](#), viz [TZ č. 107/19](#)).

Generální advokát M. Campos Sánchez-Bordona se před analýzou samotných důvodů kasačního opravného prostředku zabývá nejprve **právní úpravou zásady solidarity v zakládajících Smlouvách** a dospívá k závěru, že v primárním právu představuje solidarita určitou hodnotu (článek 2 SEU) a také cíl (článek 3 SEU), jež by stále rostoucí měrou měly stát u zrodu politických a hospodářských rozhodnutí samotné Unie. **Z tohoto souboru ustanovení lze však jen stěží vyvodit univerzální a všezahrnující pojetí solidarity v unijním právu**, protože jde o pojem, který se v souvislosti s horizontálními vztahy (mezi členskými státy, mezi orgány, mezi národy nebo generacemi a mezi členskými státy a třetími zeměmi) i se vztahy vertikálními (mezi Unií a jejími členskými státy) objevuje ve velmi různorodých oblastech.

Generální advokát se zamýšlí nad tím, **zda má solidarita jen čistě symbolickou hodnotu, bez normativní síly, nebo zda má být naopak považována za právní zásadu**. Soudní dvůr ve své judikatuře již zmínil zásadu solidarity, avšak nepodal v tomto smyslu žádné obecnější upřesnění. V některých oblastech ovšem, například v oblasti týkající se politik přistěhovalectví, azylu a kontrol na hranicích (článek 80 SFEU), Soudní dvůr uplatnil zásadu solidarity výslovně, například když měl rozhodnout o rozdělení kvót žadatelů o mezinárodní ochranu mezi členské státy⁶. Generální advokát má za to, že nic nebrání uplatnění této zásady solidarity v oblasti energetické politiky Unie. Článek 194 odst. 1 SFEU zakotvuje zásadu solidarity jako prvek, který prostupuje všemi cíli energetické politiky Unie, přičemž v této oblasti bylo již přijato mnoho předpisů sekundárního práva, jež na ni odkazují.

Na základě těchto úvah navrhuje generální advokát zamítnutí prvního důvodu kasačního opravného prostředku s tím, že **Tribunál dospěl ke správnému závěru, že zásada energetické solidarity „zahrnuje práva a povinnosti Unie i členských států“**. Uvádí, že zásada energetické solidarity podle článku 194 SFEU zakládá nejen čistě politické, ale i právní účinky, a to pro výklad předpisů sekundárního práva přijatých v rámci výkonu pravomocí, jež náleží Unii v oblasti energetiky, dále pro překlenutí mezer v těchto předpisech, a konečně pro soudní přezkum těchto předpisů nebo rozhodnutí, jež ve zmíněné oblasti přijímají unijní orgány.

Generální advokát dodává, že ve všech případech, kdy mělo být ve Smlouvách zdůrazněno čistě politické hledisko solidarity, bylo tak učiněno výslovně, přičemž u zásady solidarity v oblasti azylové politiky či v oblasti energetiky tomu tak není. Jestliže v oblasti azylové politiky přiznal Soudní dvůr zásadě solidarity normativní hodnotu, z níž mohou být vyvozeny konkrétní následky, v zájmu soudržnosti by totéž mělo nastat i v případě zásady solidarity v oblasti energetiky.

Generální advokát se s Tribunálem ztotožňuje v názoru, že **zásada energetické solidarity vyžaduje, aby ten, kdo ji má uvést do praxe – a tím je v projednávané věci Komise při přijímání rozhodnutí o výjimkách – posoudil případ od případu dotčené zájmy jak členských států, tak celé Unie. Je-li zjevné, že při tomto vážení byly opomenuty zájmy jednoho nebo několika členských států, rozhodnutí přijaté Komisí nesplňuje požadavky vyplývající z výše uvedené zásady**. Přezkum takových rozhodnutí Komise, jako je rozhodnutí dotčené v projednávané věci, z hlediska zásady energetické solidarity prováděný Soudním dvorem musí být omezený, protože jde o rozhodnutí o složitých technických otázkách, v nichž je Komise zdatnějším analytikem než soudy.

Generální advokát navrhuje, přestože Německo hájí opačný postoj, zamítnutí druhého důvodu kasačního opravného prostředku a s Tribunálem se ztotožňuje v názoru, že **zásada energetické solidarity může zakládat právní účinky i mimo krizové situace v zásobování uvedené ve Smlouvě o FEU**.

Generální advokát považuje třetí důvod kasačního opravného prostředku za nepřipustný, protože Spolková republika Německo nenamítla zkreslení skutkového stavu, který měl Tribunál za prokázaný a podle kterého Komise neposoudila, jak vyžaduje zásada solidarity, dopad změny

⁶ Rozsudky Soudního dvora ze dne 2. dubna 2020, Komise v. Polsko, Maďarsko a Česká republika (Dočasný mechanismus relokace žadatelů o mezinárodní ochranu) (spojené věci [C-715/17](#), [C-718/17](#) a [C-719/17](#); viz [TZ č. 40/20](#)), a ze dne 6. září 2017, Slovensko a Maďarsko v. Rada (spojené věci [C-643/15](#) a [C-647/15](#); viz [TZ č. 91/17](#)).

režimu provozování plynovodu OPAL na dodávky plynu do Polska, na ostatní členské státy a na celou Unii. Má také za to, že čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku je irelevantní, neboť Tribunál zrušil rozhodnutí Komise nikoli proto, že v něm není žádná výslovná zmínka o zásadě energetické solidarity, nýbrž proto, že Komise neprovedla náležitou analýzu požadavků, jež z této zásady vyplývají.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později

UPOZORNĚNÍ: K Soudnímu dvoru lze podat kasační opravný prostředek omezený na právní otázky proti rozsudku nebo usnesení Tribunálu. Tento kasační opravný prostředek zásadně nemá odkladný účinek. Je-li kasační opravný prostředek přípustný a odůvodněný, Soudní dvůr rozhodnutí Tribunálu zruší. Pokud stav věci umožňuje jeho rozhodnutí, může Soudní dvůr sám vydat konečné rozhodnutí ve věci. V opačném případě vrátí věc Tribunálu, který je vázán rozhodnutím o opravném prostředku.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106